

La Femosa

Revista d'opinió
i informació local.
ARTESA DE LLEIDA,
març-abril de 2012.
Número 257

P.V.P. 3€

PARADA DE SANT JORDI DE LLIBRES
EN CATALA DE L'A.C. LA FEMOSA

CONCENTRACIÓ EN FAVOR DE
L'ESCOLA EN CATALÀ

MAITGES D'ANJR

Carnaval anys cinquanta del segle XX (Fotos: Arxiu La Femosa).

Edita

Agrupació Cultural la Femosa
Carrer dels Gallart, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
Telèfon: 973 167809
 E-mail: lafemosa@artesalleida.cat

Coordinació i maquetació

Josep Gallart Fernández
 Lluís Gil Fontanet

Col.laboradors

Cèlia Argilès Andrés
 Albert Batiste Bonet
 Francesc Castro Mayo
 Adolf Costafreda Castillo
 Josep M. Forcada Casanovas
 Felip Gallart Fernández
 Josep Gallart Fernández
 Sofia Gallego Matas
 Lluís Gil Fontanet
 Miquel A. Navarro Solé
 Àngels Roura Massaneda
 Ramon Serra Batlle
 Eulàlia Solà Miró
 Josep R Solé
 GallartMiquel Terés Montoliu

Fotografies

Arxiu Fotogràfic de La Femosa
 Josep Mª Esteve Muñoz
 Josep Gallart Fernández
 Carles Gausachs

Correccions

Eulàlia Solà Miró

Impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa 2ª època
 Número 256, gener-febrer 2012
 Dipòsit Legal: L-264-1981
 P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de *La Femosa* reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

SUMARI

Imatges d'ahir	2
El Reportatge	4
Pòrtic	5
Actualitat artesenca	6
Carnaval 2012	10
Setmana Cultural.....	12
Eurovegas	16
Coses del terme	17
Teatre del bo	19
L'ensenyament obligatori hauria de ser la joia	20
"Coaching" a les aules. Innovació o retorn a l'essència	21
Els bolets a la cuina	22
Actius	23
Mots encreuats	24
Entreteniments	25
Ho hem llegit a... ..	26
Telèfons i horaris d'interès	27
Solucions als entreteniments	27

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Ajuntament
 d'Artesa de Lleida

Diputació de Lleida

**INSTITUT
 D'ESTUDIS
 ILERDENCS**
 Fundació Pública de la Diputació de Lleida

EL REPORTATGE

Processó de Diumenge de Rams

Josep Mª Esteve

PÒRTIC

Tot i la crisi que pateix actualment el nostre país, la diada de Sant Jordi va resultar un èxit a tot Catalunya. Segons les darreres dades, les vendes van funcionar millor que l'any passat i es calcula que hi va haver una facturació d'uns 17 milions d'euros en llibres i 7 milions en flors. Unes dades gens menyspreables amb tot el que està caient. A la ciutat de Lleida 170 parades van oferir les darreres novetats, entre les quals hi havia el segon volum de *La plana salvatge*, de l'escriptor artesenc Felip Gallart, que es va col·locar com a segon llibre més venut entre els títols de no ficció, tot un èxit que volem felicitar des de la nostra revista.

Al nostre poble la diada de Sant Jordi va tenir una celebració especial amb "l'Acte Institucional de la Diada del Consell Comarcal del Segrià", que es va realitzar al "Teatre Municipal", el diumenge 22 d'abril. Un acte entranyable on es va presentar el llibre de l'autor artesenc abans esmentat i on es va fer un sentit homenatge a tots els alcaldes del poble des de l'adveniment de la democràcia (Adolf Costafreda, Josep Drudis, Ramon Gallart i Ricard Pons), així com a l'historiador local Josep Gallart i a l'escriptor Felip Gallart, en reconeixement pel seu treball en pro de la nostra cultura. Durant l'acte es va presentar "La II Convocatòria del Premi de Relats Curts del Segrià". L'acte va comptar amb la presència del president del Consell Comarcal del Segrià, senyor Pau Cabré, de la diputada Marta Alòs, de l'alcalde d'Artesa, Pere Puiggròs, de l'alcaldesa d'Aspa i presidenta de la Comissió de Cultura del Consell Comarcal, Maria José Invernón i d'altres alcaldes de pobles del Segrià. Una Audició Musical, la tradicional parada de roses i llibres de l'Agrupació Cultural la Femosa i una ballada de sardanes van completar una diada magnífica. El mateix diumenge, al poble de Puigverd de Lleida, celebrava la seva exitosa escenificació de la llegenda de Sant Jordi, que enguany es promociona per la xarxa amb un extraordinari lip dup. El dia 23 d'abril l'AMPA, la Llar d'Infants Rialles, va muntar una parada de llibres i es va fer una xocolatada per a la mainada. Aquestes bones notícies no haurien, però, de fer-nos tornar cofois. La lectura encara és una realitat molt pobra a casa nostra. I tot i que l'índex de lectura hagi augmentat un 4'5% en els darrers cinc anys, el cert és que encara hi ha un 39,4 % de catalans que reconeixen no llegir ni tan sols un llibre durant tot l'any i, el que és pitjor, no senten cap necessitat de llegir-ne cap. La mitjana europea és del 71%, molt lluny encara del nostre esquifit 60'6 % dels qui afirmen que llegeixen un llibre o més a l'any. I a més, segons dades d'Omnium Cultural, només el 20% dels llibres que es venen a Catalunya estan escrits en català. Tenim la festa de la rosa i del llibre, de la cultura i de l'amor, que és l'admiració del món, una festa on es venen molts llibres i moltes roses. Només ens manca llegir i estimar tots els dies de l'any.

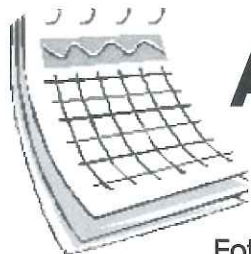

Parada del llibre en català de l'A.C. La Femosa a Artesa de Lleida

Escenificació de la llegenda de sant Jordi a Puigverd de Lleida (Foto: Associació Puigverd Sant Jordi)

ACTUALITAT

Cèlia Argilés

ARTESENCA

Fotos: Arxiu la Femosa, J. Mª Esteve, M.A. Florensa, J. Gallart, J. Liarte i E. Piñol

L'AJUNTAMENT APROVA LA MOCIÓ PER A AFEGIR-SE A LA CONSTITUCIÓ D'UNA ASSOCIACIÓ D'ENS LOCALS PER A LA INDEPENDÈNCIA

El ple de l'Ajuntament, del dia 27 de febrer de 2012, va aprovar, per unanimitat, de tots els regidors la moció que va presentar la Plataforma artesenca per l'Autodeterminació de Catalunya (PAPAC) i en la qual demanava al ple de l'ajuntament, i aquest va aprovar els següents acords:

Primer. Que l'ajuntament d'Artesa de Lleida s'incorpori de ple dret a l'associació de municipis per la independència que impulsa l'ajuntament de Vic, amb l'objectiu de defensar l'assoliment d'un estat propi, els drets nacionals que corresponen a Catalunya i conscienciar la ciutadania de la necessitat que Catalunya pugui exercir el seu dret a decidir.

Segon. Expressar la voluntat de l'Ajuntament d'Artesa de Lleida de concórrer a l'assemblea que elabori els estatuts que han de regir el funcionament de l'Associació.

Tercer. Designar l'alcalde, com a representant d'aquest Ajuntament en l'Associació a constituir. Quan l'alcalde no hi pugui assistir, mitjançant resolució expressa, podrà delegar aquesta representació en el primer Tinent d'alcalde o, si aquest no hi pot assistir, en qualsevol altre regidor.

Quart. Facultar el senyor alcalde com president per signar els documents necessaris per l'execució del present acord.

Cinquè .- fer arribar l'acord a l'Ajuntament de Vic, a l'ACM i FMC

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE DE FELIP GALLART LA PLANA SALVATGE II

La sala d'actes de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, va acollir el dia 28 de febrer de 2012 la presentació del nou llibre escrit per l'artesenc Felip Gallart i Fernandez. Aquesta primera presentació del llibre va anar a càrrec de Santi Arbós, que va aconseguir fer un paral·lelisme còmic entre els anys històrics que descriu el llibre i l'actualitat arribant a la conclusió

que tampoc tant no s'ha avançat en molts aspectes. A més va comptar amb la presència de l'Ill. Im. President de la Diputació de Lleida, Sr. Joan Reñé, i de German París, l'editor del llibre. L'acte va acabar amb les paraules de l'autor sempre senzilles i sinceres.

A aquesta presentació l'han seguit moltes altres com la que es va fer a Artesa el dia 22 d'abril i que s'emmarca dins els actes de la setmana cultural.

Fotografies: Servei d'Audivisuals de l'Institut d'Estudis Ilerdencs

CONCERT DE L'ORFEÓ LLEIDATÀ

El dia 2 de març, l'Orfeó Lleidatà va oferir el seu concert **COLORS DE MÚSICA** amb el grup creat sota el nom **A6 veus**, el qual va estar l'assaig general abans de la seva estrena a Lleida el dia 10 de març de 2012 a l'església de Sant Martí.

El grup **A6 Veus** és un conjunt de 6 veus femenines amb molta personalitat, que combina repertoris tan diversos com la música africana, el gòspel i musicals. Aquest espectacle també va combinar la música i poesia, amb un rapsoda molt especial: el televisiu Xavier Serrat, que va estar el narrador dels poemes de l'espectacle.

DIA INTERNACIONAL DE LA DONA

El dia 8 de març, l'Associació de Dones, *la Pubilla*, per tal de commemorar el Dia Internacional de la Dona, va fer una xerrada-col.loqui a 2/4 de 6 de la tarda: **La nova cosmètica científica** amb el tema **Trobar un racó per estimar-se a càrrec de Gemma**

Gort Campanera. La xerrada que va tenir lloc al primer pis de la sala de la llar dels jubilats. Seguidament es va oferir un berenar solidari, amb la col.laboració de les sòcies que van aportar coques, pastissos i pastes entre altres.

REPRESENTACIONS TEATRALS

Les representacions teatrals dels mesos de març i abril han estat les següents:

El dia 10 de març, la companyia **Lacetània teatre**,

va posar en escena l'obra **LA NONNA**. El dia 28 d'abril, la companyia de Vilanova de la Barca, **La Barca Teatre**, va representar l'obra **EL CRIAT DE DOS AMOS**.

Representació de l'obra "El criat de dos amos"

TROBADA DE SOCIS I SÒCIES DE LA LLAR DE JUBILATS

El dia 8 d'abril, Diumenge de Pasqua a la Llar de Jubilats de Sant Miquel d'Artesa de Lleida va celebrar una trobada de socis i sòcies a partir de

les 6 de la tarda, en la que Josep Gallart va fer una projecció de fotografies antigues de temàtiques diverses del nostre poble i a continuació els assistents van poder degustar les mones elaborades per diversos col·laboradors i col·laboradores.

PARADA DE SANT JORDI DE LLIBRES EN CATALÀ

Són molts els anys que, l'Agrupació Cultural La Femosa porta instal·lant la tradicional **parada de llibres en català** per tal de commemorar la diada de Sant Jordi. Enguany es va instal·lar davant de

la Sala de la Llar del poble, tocant a cal Micaló per tal de poder unir tots els actes que aquell dia hi havia programats al municipi.

També es va vendre la rosa de Sant Jordi, i l'escriptor Felip Gallart, va signar molts exemplars del seu darrer llibre **la plana Salvatge II**, del qual es va fer una àmplia venda del mateix.

CONCENTRACIÓ A FAVOR DE L'ESCOLA EN CATALÀ

El dissabte dia 28 d'abril es va convocar a les 7 de la tarda a una concentració davant de la Casa de la Vila, per tal d'exigir l'escola en català. Concentracions que han estat convocades arreu de Catalunya, per aturar la sentència del Tribunal Suprem, la qual està en contra que el català sigui la llengua vehicular de l'escola catalana i obliguen que s'introdueixi també com a llengua vehicular a Catalunya el castellà.

PROGRAMACIÓ DE CINEMA MARÇ/ABRIL

- 04/03: Una boda de muerte
- 11/03: Sherlock Holmes
- 18/03: Alvin y las ardillas 3
- 25/03: Los Hombres que no amaban a las mujeres
- 01/04: Jack y su gemela
- 06/04: J. Edgar
- 08/04: Los descendientes
- 15/04: Caballo de batalla
- 22/04: Viaje al centro de la tierra
- 29/04: Moneyball: Rompiendo las reglas

BALLADES DE SARDANES

El grup local de sardanistes, va organitzar ballades de sardanes a la Sala de la Llar del Poble, a les 12 del migdia, els dies 25 de març i 29 d'abril, obertes a tothom.

CARNAVAL 2012

Cèlia Argilés

Fotos: Arxiu la Femosa, J. Mª Esteve i J. Gallart

El dia 25 de febrer es va celebra la FESTA DEL CARNESTOLTES. La qual va començar a les 5 de la tarda amb la concentració de totes les persones disfressades a la Pista Poliesportiva, que va anar arribant poc a poc per a berenar coca amb xocolata. A les 6 de la tarda, va tenir lloc la TRACA d'inici de la RUA DEL CARNAVAL pels carrers del poble, que va anar acompanyada del grup de percussió KUMBEVA i el grup d'acompanyants del GRIU.

La rua va parar a la plaça de les Albíziez, on el GRIU I ELS SEUS ACOMPANYANTS van fer una representació de l'encesa del GRIU.

A l'arribar a la Sala de la Llar del Poble, va començar el vall de disfresses amenitzat pel TRIO COKTAIL. A la mitja part es van lliurar els premis a les disfresses guanyadores i es va repartir entrepans variats a tota les persones que anaven disfressades. La festa va continuar fins avançada la nit.

Actuació del grup de percussió Kumbeva

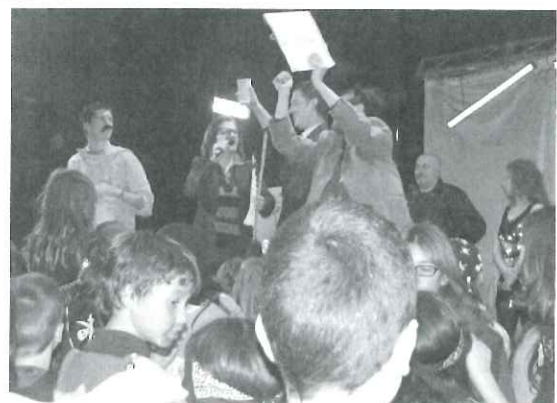
Actuació del Griu i acompanyants

Discurs del Rei Carnestoltes

Aspecte del Ball de disfresses

Un dels grups de disfresses premiats

SETMANA CULTURAL 2011 (18-23 d'abril)

Cèlia Argilés

Fotos: Arxiu la Femosa, J. Mª Esteve i J. Gallart

L'ajuntament ha organitzat una setmana cultural del 18 al 23 d'abril, amb els actes següents (molts dels quals ja formaven part de la programació ordinària que es fa a la Sala de la llar del poble, o que organitzen diferents entitats per Sant Jordi):

restaurant la Barretina, ambdós del nostre poble. La sala prevista al menjador de l'allotjament dels temporers es va omplir tota, i es va sortejar entre els assistents els succulents plats que es va cuinar.

Curs de cuina d'A. Rúbies i M.J. Solé

DIJOUS, DIA 19.- es va celebrar la jornada de **portes obertes al Museu Local Arqueològic**, amb visites guiades de la mà de l'Adolf Costafreda.

Jornada de portes obertes al Museu

L'horari va estar de 10 a 2 del migdia i de 5 a 10 del vespre.

DIVENDRES, DIA 20.- A les 7 de la tarda es va inaugurar una **exposició de Cartells teatrals** de la col.lecció de Carles Gausachs, la passadís de la

DIMECRES, DIA 18.- Va tenir lloc un **curs de cuina** a càrrec d'Antoni Rúbies, cuiner del restaurant Antoni Rúbies i de Mª Jesús Solé, cuinera del

Assistents al curs de cuina

Exposició de cartells teatrals (foto: Carles Gausachs)

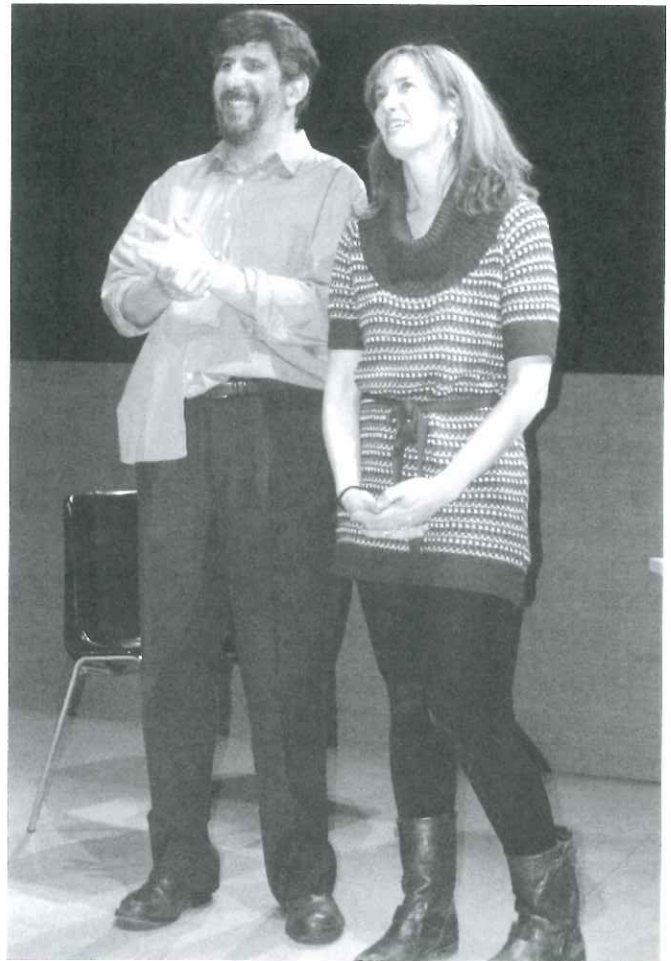
Projecció de fotografies antigues

Sala de la Llar del poble. A 2/4 de 8 de la tarda, el Josep Gallart Fernandez, coordinador de la revista La Femosa, va fer una **projecció de fotografies antigues del municipi** al 1r. Pis de la Llar de Jubilats, on es va poder observar els canvis que el nostre municipi ha anat tenint al llarg del segle passat. Igualment es van passar fotografies d'un ballet que es va crear l'any 1950, de la transformació de les

escoles del poble, i de l'homenatge a les noces d'or de Mossén Anton, entre altres.

A les 10 del vespre, es va posar en escena **l'obra de teatre OLEANNA** de David Mamet, sota la direcció d'Emili Baldellou.

Representació de l'Oleanna

DISSABTE, DIA 21.- hi va haver **ball** a la Sala de la Llar del Poble

DIUMENGE, DIA 22.- Va tenir lloc un acte institucional per a commemorar la **Diada de Sant**

Presentació del llibre "La plana salvatge"

Jordi. L'acte es va desenvolupar al teatre municipal i va comptar amb l'assistència del president del consell comarcal del Segrià, Sr. Pau Cabré i Roure, atès que de fet era un acte organitzat per la comarca. Durant aquest acte va tenir lloc la **presentació del llibre** de l'escriptor artesenc Felip Gallart i Fernandez, "**La plana salvatge**", la presentació del qual va anar a càrrec de Josep Gallart i Fernandez, germà del Felip, historiador i arqueòleg.

Felip Gallart amb les armes típiques del segle XIX.

Acte següent es va presentar la **II convocatòria del premi de relats curts del Segrià** a càrrec de la presidenta de la comissió de Cultura del Consell comarcal del Segrià, la Sra. M. José Invernón i Mòdol, alcaldessa d'Aspa.

També es va aprofitar l'acte per tal de fer un **homenatge als alcaldes de la democràcia d'Artesa** itambé es va mostrar l'agraïment al Josep

Gallart Fernandez per la seva tasca i dedicació en bé de la cultura del nostre poble. L'acte va finalitzar amb una **audició musical**.

Paraules d'agraïment d'Alba Drudis pel reconeixement de la tasca del seu pare, un dels alcaldes de la democràcia

Lliurament de la placa a l'excalde R. Gallart

Paraules d'agraïment de J. Gallart

Lliurament de la placa a l'excalde R. Pons

Actuació musical

Assistents a l'acte

Acte seguit i davant de la parada de llibres i roses que va instal·lar l'Agrupació Cultural la Femosa, davant de cal Micaló, hi va haver una ballada de sardanes.

L'ajuntament va oferir un aperitiu a tots els assistents al bar de la Llar del Poble.

Ballada de sardanes

DIUMENGE, DIA 22.- Es va projectar la *pel·lícula VIAJE AL CENTRO DE LA TIERRA 2* a 2/4 de la tarda.

DILLUNS DIA 23.- Va tenir lloc durant tot el dia a la plaça Europa, *la parada de llibres infantils i roses* a càrrec de l'AMPA de la Llar d'Infants Rialles, d'Artesa de Lleida. A les 5 de la tarda es va servir coca i xocolata per a tots els nens i nenes.

Parada de llibres infantils i roses de l'AMPA

Llibres d'Artesa de Lleida d'autors o artesencs a la parada del llibre en català

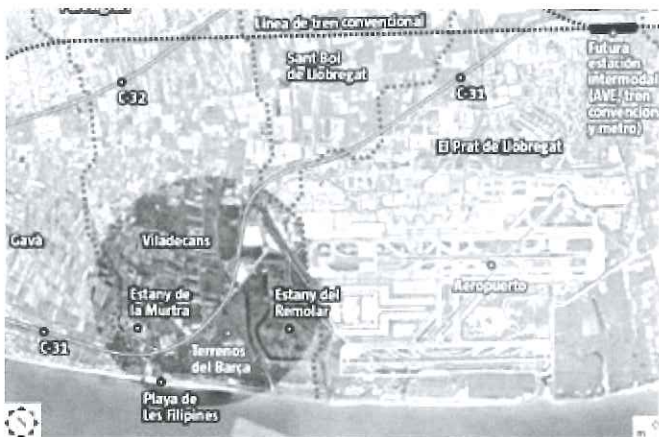

EUROVEGAS

Francesc Castro Mayo

Fa dies que veig, escolto i lleigeixo als mitjans de comunicació com els governs de Catalunya i de Madrid es barallen per aconseguir al seu territori la instal·lació del complex anomenat "Eurovegas". I no ho entenc, la veritat. Al·lucino. "Flipo", com dirien alguns.

El projecte "Eurovegas" es tracta d'un complex lúdic, d'entre 350 i 600 hectàrees, amb 3 camps de golf, 12 hotels amb 36.000 llits, 6 megacasinos amb 18.000 màquines escura-butxaques, i també un auditori, un estadi, zones comercials, cinemes... Una espècie de Las Vegas, però al sud d'Europa, d'aquí el nom. El magnat nord-americà Sheldon Adelson, impulsor del projecte, promet una inversió

de 27.000 milions d'euros i uns 20.000 llocs de treball. Amb la crisi econòmica que patim i l'atur desorbitat, i amb la perspectiva de multiplicar el turisme, els governs d'Artur Mas i Esperanza Aguirre s'hi han abraonat en un intent de salvar la seua economia. Però no tot s'hi val. I, a més, no ho expliquen tot.

A primera vista sembla una oportunitat de crear llocs de treball i riquesa per al país. Però la realitat és que s'amaga una cara oculta que fa esgarriar. Per començar el magnat Adelson ha demanat una sèrie de requisits indispensables que no es poden tolerar. La intenció és crear una espècie de "zona franca", com una illa fora de la llei, doncs es demana que algunes lleis del país d'acollida no regeixin en aquell indret: laborals, fiscals, ambientals, d'estrangeria, de salut, d'urbanisme, etc. Només per aquestes demandes, qualsevol país seriós s'hauria d'oposar al projecte del magnat nord-americà. S'ofereixen molts llocs de treball, sí, però feines precàries i de baixa qualitat, en unes condicions que cap sindicat està disposat a

acceptar. I els de la construcció que se n'oblidin, la demanda de variar la llei laboral i d'estrangeria és per fer com ja va fer el sr. Sheldon a Singapur, on va instal·lar un complex semblant: va portar milers de treballadors xinesos fins a Singapur (des d'aquí ens pot semblar a prop, però de la Xina a Singapur hi ha milers de quilòmetres) i els va tenir en règim de semi-esclavatge fins que van acabar les obres i els va retornar al seu país. L'alçada que vol que tinguin els seus hotels també vulnera la llei urbanística catalana, per excés, i a més seria perillós per la seua proximitat a l'aeroport d'El Prat. I aquesta és una altra, la intenció és construir el macro-complex en ple parc natural del Delta del Llobregat, amb la catàstrofe ambiental i ecològica que això suposaria.

I això no és tot. L'estat espanyol hauria de demanar un préstec al Banc Europeu d'Inversions de 25.000 milions d'euros, que suposaria per a la ja malmesa economia espanyola? El projecte atrauria turistes? Sens dubte, però també molt diner negre per blanquejar, prostitució, màfies de tot tipus, etc. No és una suposició, és el que ha passat en tots els llocs on s'ha instal·lat un complex semblant. Aquest és el turisme que volem?

Las Vegas americana es va fer del no-res, enmig del desert de Nevada, on no molestava a ningú. Aquest projecte es vol fer en la major concentració poblacional del nostre país, l'àrea metropolitana de Barcelona, i en una comarca, el Baix Llobregat, ja de per sí superpoblada i explotada. A part, algú ha explicat als nostres polítics que el sr. Sheldon ha estat acusat diverses vegades per delictes fiscals, corrupció i fins i tot tràfic il·legal de persones? I sobretot, senyors polítics, jo em pregunto: no ha estat una economia basada en la bombolla immobiliària i l'especulació el que ens ha dut a l'actual crisi? No és millor apostar per una economia productiva basada en la innovació i la diversitat, i en un turisme de qualitat? Què s'amaga en aquest deliri per aconseguir la inversió del sr. Sheldon? Ja no vull pensar en les suposades comissions que alguns s'enduran, però no estaran intentant salvar el present (i de pas les seues poltrones) a canvi d'hipotecar el nostre futur? És aquest el model de país que volem? Potser els nostres polítics s'haurien d'esforçar més en altres aspectes i ser més valents en segons quines qüestions, que no pas anar al darrere d'una inversió més que dubtosament beneficiosa pel país.

Per tot això, jo opino que "Eurovegas" ni a Catalunya, ni a Madrid, ni enlloc.

COSES DEL TERME (1)

Adolf Costafreda

Encara que el nostre terme (com ja hem dit moltes vegades) és un terme avorrit on no hi destaca gairebé res per a poder-ne parlar amb una mica d'alegria, m'ha semblat bé, malgrat tot, fer com una mena de cròniques per destacar-ne, si més no, algunes particularitats. Començarem, doncs, parlant dels **canals d'Urgell**. Aprofitant, d'aquesta manera, l'avinentsa que el canal d'Urgell, enguany, ha complert els seus primers 150 anys.

Pel terme d'Artesa hi discorren dos canals; el d'Urgell i el canal auxiliar (o subcanal) d'Urgell, el qual, després de 77 quilòmetres, mor al terme d'Artesa de Lleida. El canal d'Urgell, pels artesencs, és el canal Vell i, per això mateix, l'altre és el canal Nou. El Vell passa pel terme en una cota més alta que el

Pont canalera per sobre el canal Nou, a la partida de Castelló

subcanal i subratlla d'una manera molt destacada la zona regada del terme de la de secà. Bé directament, fent algun meandre, pel terme de Puigverd. El Nou, és més romancer, entra al nostre terme per la part Nord o partida de Castelló i segueix el seu trajecte cap al terme de Puigverd per tornar a entrar al nostre terme pel Sud, ja a poca distància del canal Vell. Dóna les seues aigües al canal d'Urgell a la partida de Motlleu. El canal Nou i el Vell, al seu pas per sota la carretera d'Aspa, es

troven a només deu metres, llavors es tonen a separar fins a trobar-se de nou al lloc al lloc on s'ajunten.

La boquera "D", la darrera del terme amb la nova canalització

Els xiquets del meu temps que anàvem sovint *allí on s'ajuntes els dos canals*, sempre ens havíem pensat que el canal que finia en aquell lloc no era el canal Nou sinó el Vell. La confusió era possible

Acabament del canal Nou amb l'antiga boca de baixada de l'aigua de canal Vell

pel fet que, per fer coincidir les diferents cotes de l'aigua, el canal Vell va haver de ser excavat entre quatre i deu metres de fondària (fent com una mena de congost artificial) entre sis o set-cents metres de llargària, gairebé fins al cap del terme on, el

La nova connexió amb el canal d'Urgell

canal d'Urgell, torna a discórrer per la seua cota natural. Abans, després de la boquera "D", la darrera del terme d'Artesa, el canal es precipitava per tres o quatre salts, d'uns dos metres cadascun dels quals es van suprimir amb una nova canalització per aprofitar les aigües sobrants per omplir l'embassament que es va construir a l'inici del terme de Lleida. En el tram que es va haver de rebaixar hi havia una boquera petita que, no sé si era el nom oficial o el nom que li havia donat la gent, el cas es que en deien el *Boqué*. El nom ha perdurat, com a topònim, de totes les finques que hi havia prop. A casa meua, per exemple, sempre hem fet l'hort al tros del *Boquet*. Ara, aquest tros, com tots els trossos de la vora, es reguen pel *Tubo*. Un tub que agafa l'aigua abans que caigui a la cota del canal Nou per un pont canalera que passa per sobre del nou canal i la fa tornar a circular pel ramal antic.

Pou per on es precipita l'aigua del canal Vell a la nova cota

Així com el Subcanal es caracteritza per no tenir arbres a les seues vores té, a diferència de l'altre, molts ponts canalera o ponts passarel·la, per fer circular l'aigua del canal Vell per regar les terres que queden en una cota més alta que els del Nou. El canal d'Urgell sí que té arbres als dos costats del curs. Arbres antics, freixes, però sobretot plàtans, alguns dels quals són, veritablement majestuosos. Si tot passejant us apropieu allí on s'ajuntes els dos canal i aneu d'aquest punt fins el salt del Carreter (del qual ja en parlarem un altre dia) veritablement a prop, en veureu alguna que fan goig de mirar. De les petites coses del terme d'Artesa ja n'anirem parlant en altres *cròniques*.

Un gran arbre de la banqueta del canal Vell

TEATRE DEL BO

Ramon Nonat

Suposo que només les persones engegades pel més intens "hooliganisme" dubten que en l'actual entrenador del Reial Madrid es compleix la màxima segons la qual el personatge sovint s'acaba menjant la persona. De fet tot el seguit d'escarafalls que un dia sí i l'altre també li han permès sortir als mitjans de comunicació només s'entenen com una estratègia orquestrada amb uns quants d'aquests mitjans que ja fa dies que han deixat d'ésser de comunicació i han esdevingut més d'intoxicació que no pas de qualsevol altra cosa. Instal·lats en la dinàmica del tot s'ho val, per tal de desprestigiar el seu màxim rival, Jose Mourinho ha anat

enviat una sèrie continuada de missatges de forma que qualsevol derrota pròpia i sobre tot victòria del màxim rival, penjava a sobre una ombra de il·legitimitat, per l'actuació dels arbitres, la programació dels horaris dels partits per part de les televisions que els emeten, o bé directament per la manca de competitivitat de l'equip rival.

Aquesta estratègia és perfecta en el seu disseny perquè només pot donar beneficis, de forma que si finalment es perden els títols, l'afició i els mitjans afins ja estan assaonats per la pluja contínua de desqualificacions i excuses, llavors només han de repetir els arguments que han anat rebent i si per contra es guanyen els partits i els títols la raó es que l'equip ha aconseguit sobreposar-se als entrebancs i dificultats que tots els rivals i estaments li han oposat, la qual cosa encara fa més important i venerable la victòria.

A més la campanya del desprestigi de l'equip rival ha tingut diversos efectes indirectes i per veure-ho només cal analitzar les estadístiques de les targetes rebudes, les faltes pitades, les expulsions i els penals assenyalats a favor i en contra per veure que l'arbitratge ha actuat molt condicionat per les constants crítiques de l'entrenador del Reial Madrid.

Per a qualsevol bona representació teatral no solament cal un bon guió, sinó també és imprescindible una posada en escena a l'altura, com a mínim, del guió escrit i per això és del tot imprescindible representar les "ofenses rebudes" amb tot el dramatisme possible i essent generós als escarafalls i sabent representar en cada moment el paper més adient per tal de transmetre a l'auditori que la visió pròpia és la realment vàlida i que tota la resta del món no té ni idea de què va la pel·lícula. Per tot això crec que em veig en l'obligació de felicitar el Sr. Mourinho pel que considero que ha estat la seva actuació més estel·lar que la va tenir el dia de l'eliminació del seu equip per part del Bayer de Munich. Cal valorar en la seva justa mesura, la rapidesa amb què es va saber posicionar davant la possible derrota del seu equip a la tanda dels penals.

Quan vaig veure que ell mirava l'execució dels penals pràcticament agenollat vaig preguntar-me per què estava en una posició que dificultava una bona visió del llançament de penals, que presentava una actitud gairebé passiva, en una imatge que ha sortit a tots els resums del partit a la televisió.

Aquesta és una imatge que em recordava temps passats, quan a la celebració de l'eucaristia i en uns moments determinats els feligresos havien de posar-se de genolls i també com quan anaven a confessar-se. I això era el que realment feia el Jose Mourinho, demanava perdó a l'afició per haver estat incapaç de guanyar la "décima" un any més, costa molt a qualsevol persona ja no solament castigar, si no fins i tot fer qualsevol retret a algú que està de genolls.

Una vegada més i com va dir ell que es feia a Barcelona: "teatre, teatre del bo".

L'ENSENYAMENT OBLIGATORI HAURIA DE SER LA JOIA DEL SISTEMA EDUCATIU

Sofia Gallego i Matas (Psicòloga i pedagoga)

En els últims dies la premsa, la ràdio i la televisió s'han fet ressò de les manifestacions dels estudiants universitaris. Aquests fets, a banda d'una reflexió sobre els motius dels joves per a sortir al carrer, també susciten una consideració que implica tot el nostre sistema educatiu. Tots els ciutadans haurien de tenir una plaça assegurada en l'ensenyament obligatori: infantil (3-6), primari (6-12) i secundari (12-16). Si volguéssim representar gràficament la situació ens trobaríem amb una piràmide, a la base de la qual hi hauria els ensenyaments obligatoris i la zona de més amunt es correspondria amb els ensenyaments no obligatoris –batxillerat i formació professional– per a acabar en l'ensenyament terciari o universitari. Les restriccions econòmiques –principal queixa dels estudiants universitaris– s'han produït en totes les fases del sistema educatiu. Comencem per l'ensenyament infantil i primari (3-12 anys). Remarcar la importància d'aquesta etapa educativa resulta reiteratiu. Tots els petits ciutadans del nostre país han de passar-hi, perquè és en aquest moment de l'escolaritat en què les persones fan els aprenentatges cabdals en la seva vida: adquireixen hàbits de treball, els coneixements bàsics de lectura i escriptura, el càlcul i les bases de la matemàtica, les primeres nocions d'estudi del medi natural i social, per esmentar els aspectes més rellevants. Per dir-ho ras i curt, els nens i nenes aprenen a llegir, a escriure, a comptar. Tot el que s'aprèn durant aquesta etapa es farà servir tota la vida d'estudiant fins i tot més enllà: llegim, escrivim i comptem molts i molts anys, fins que les capacitats ho permeten. Així, doncs, els aprenentatges fets esdevenen crucials per a les persones. Aquesta importància exigeix de l'Administració pública unes despeses importants. No solament és important que tots els nens i nenes del país tinguin una plaça escolar assegurada, sinó que els mestres puguin comptar amb els recursos didàctics i humans per a poder atendre cada nen en funció del seu perfil de necessitats educatives. El mestre, en aquesta etapa ha de fer créixer tots els seus alumnes en la mesura de les seves possibilitats: des dels més eixerits fins als que ho són menys. Però, aquest mestre sovint necessita l'ajuda d'especialistes de

suport –logopedes, psicopedagogs, etc.– per a atendre infants amb dificultats d'aprenentatge o bé nens superdotats –el país no es pot permetre desapropiar intel·ligència.

Certament, en el nostre context, existeixen les figures professionals esmentades, però cal preguntar-se si el nombre és suficient. No podem estar satisfets que un alumne amb dificultats greus d'aprenentatge disposi, en el millor dels casos, d'una o com a màxim dues hores d'atenció individualitzada. Els resultats segurament estaran d'acord amb la intensitat del tractament i aquest alumne quan arribi a la secundària obligatòria pot tenir dificultats per al seguiment de l'escolaritat com ja les ha tingut a primària. Les últimes restriccions pressupostàries van sovint en la direcció de restringir el nombre de professionals de suport. D'alguna manera estem posant en crisi la igualtat d'oportunitats, per una banda, i malmenant talent, per l'altra. I encara més: estem posant en perill l'esdevenidor del país, perquè els nostres ciutadans futurs no hauran tingut un veritable accés a una educació d'acord amb les seves necessitats educatives.

L'ensenyament secundari obligatori (12-16) és hereu de les mancances apuntades anteriorment. En aquesta etapa s'han de consolidar i ampliar els coneixements anteriors per a arribar a l'edat laboral –16 anys– amb les habilitats i coneixements idonis per a poder accedir al mercat laboral o bé per a continuar la formació superior amb unes mínimes garanties d'èxit. En aquesta etapa educativa també resulten interessants els especialistes: orientadors o psicopedagogs que, per una banda, puguin ajudar els tutors en la seva tasca i, per l'altra, atendre l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge o bé necessitats d'orientació. Resulta fins i tot vergonyós llegir en els diaris que alguns instituts tenen dificultats per a pagar les factures de la llum i de la calefacció. I ja ens trobem a l'etapa no obligatòria de l'educació secundària, en aquesta etapa preparatòria per a la universitat amb el batxillerat o específicament per ocupar un lloc de feina amb la formació professional. Aquesta última és la germana pobra del sistema educatiu. És un ensenyament molt costós que

exigeix un esforç, no solament de l'administració pública, sinó també de l'empresariat, que en definitiva serà qui ocuparà els nois i noies. El tipus de societat en què ens ha tocat viure fa que les inversions en aquest tipus d'ensenyament siguin molt importants: s'ha de dotar de materials moderns perquè els nois i noies puguin preparar-se adequadament per al mercat laboral, cada dia més exigent i tecnològicament més canviant. No es pot preparar l'alumnat amb màquines i eines antigues per a anar a treballar a una empresa moderna. En els últims anys s'han fet avenços importants en el sistema educatiu públic, però si bé els discursos dels polítics donen importància a l'educació, allà on es veu clarament la seva voluntat de millora és en les partides pressupostàries. Com a país encara no ens acabem de creure la importància de l'educació obligatòria per al nostre futur, altrament ens mirariem amb més interès i intensitat l'ensenyament obligatori.

Els pares i mares també s'han manifestat demanant una educació de qualitat i en contra de les retallades, però no hi ha hagut un gran ressò mediàtic. Calen més recursos, però també una gestió eficient i eficaç per a assolir una alta rendibilitat social.

Barcelona, març 2012

Àmbit Maria Corral

"COACHING" A LES AULES. INNOVACIÓ O RETORN A L'ESSÈNCIA

Àngels Roura i Massaneda (Col·laboradora de l'Àmbit Maria Corral)

En pensar què em suggereix introduir coaching a les aules, em vénen quantitat d'imatges en les quals els alumnes se senten valorats, apreciats per la seva forma d'actuar, per les seves habilitats, les seves capacitats i la seva personalitat. En aquestes imatges hi ha professors feliços, contents amb si mateixos perquè es troben en un bon estat personal i estan contents amb la professió –que han elegit de manera vocacional– i amb l'objectiu que persegueixen en el seu treball.

Parlant d'objectiu... Quin objectiu es planteja cada professor/a abans d'entrar a l'aula? O millor dit: Quin objectiu es marca quan surt de casa en direcció al centre educatiu? Hi ha un objectiu definit? Anar tan ocupat pensant en programacions, competències, reunions, sessions d'avaluació... no és la millor manera d'afrontar el repte d'estar cada dia envoltat de nens/joves que no són altra cosa que les flors del jardí que d'aquí a poc es transformaran en els adults que decidiran l'orientació d'aquest món tan canviant.

Per a mi, el coaching a les aules és anar a buscar en cada nen/adolescent allò que té de genuí, allò

que el fa especial i dir-li-ho. Fer-li-ho notar. És apostar pel capital que porta a dins i que només aflora si se sent observat i tractat amb amor. Només des de l'amor (respecte, escolta, validació), un és capaç de deixar-se anar i créixer. Créixer en el millor dels sentits: ser la millor persona que un pot ser. Per deixar-se anar i ser un tal com és, fa falta el respecte i l'admiració dels altres (en aquest cas, els professors). La meua «passió» per incloure coaching a les aules no té cap altre motor que el fet de veure brillar els ulls dels alumnes quan perceben que les observacions que els fem els professors són fetes des de la confiança en ells, el respecte i l'admiració pel potencial que porten i que ells –encara en part– desconeixen.

Em pregunto si la introducció del coaching a les aules és una qüestió d'innovació metodològica i pedagògica o és, en el fons, el retorn a l'essència de l'educació.

Barcelona, gener 2012

Àmbit Maria Corral

ELS BOLETS A LA CUINA

Miquel Terés

BOLET DE NEU, ESQUIROL (*Hygrophorus marzuolus*)

Bolet de la família de les llenegues amb una superfície llisa i eixuta, a diferència d'aquestes que

és viscosa. De color blanc-grísos, quan es jove, i resta més o menys protegit per la terra i fullaraca, va passant a tonalitat més negreses quan ja s'ha desenvolupat. El barret que pot medir fins els 10-12 cm, és de forma irregular, sovint boterut i amb el marge sinuós i ondulat. L' himeni, format per làmines subdecurrents, blanques i apretades quan son joves, s'enfosqueixen amb tonalitats grisenques en madurar. La carn de color blanc amb un dèbil olor fúngic i gust dolç, és consistent i fibrosa. El peu blanquinós al principi, poc a poc es va tornant més fosc. Cilíndric, robust i de consistència fibrosa, pot ser una mica corbat amb la base més atenuada, tot i que alguns cop pot ser una mica bulbosa. Es un bolet que surt a la primavera tan aviat s'ha desfet la neu als boscos d'alta muntanya, principalment de pi roig, pi negre i avetoses. Apareix al mes de març (d'aquí el seu nom), tot i que al Pirineu lleidatà es més comú a l'Abril i començament de Maig.

En alguns exemplars, es poden trobar tonalitats groguenques al marge del barret i a les làmines, aixó ens indica que ja comença a passar-se La seva aparença i color fan que sigui un bolet difícil de trobar, alguns cops tan sols les restes blanques d'algun exemplar ja menjat pels esquiroles, ens pot indicar el lloc on trobar-los.

CONILL AMB BOLETS DE NEU

Ingredients

- 500 grs de Bolets de neu
- 1 Conill
- 1 Ceba mitjana
- 3 alls
- Herbes (llorer, timó)
- 1 got de brou
- 1 raig de brandi
- Oli
- Sal
- Pebre negre
- Farina
- Ametlles torrades, galetes i julivert

Preparació

Netegem bé els bolets amb aigua, els trossegem i els reservem.

Trossegem el conill, sal-pebrem, el passem per la farina i el daurem amb l'oli d'oliva ben calent. Un cop daurat el conill, el retirem de la cassola i dins del mateix oli hi afegim la ceba picada ben fina i els alls sencers. Quan la ceba pren color, retirem els alls, els reservem i hi afegim els bolets de neu, deixem coure uns 5 minuts.

Hi posem el conill, les herbes, el brandi, remenem una mica i li afegim el brou, ho tapem i deixem coure a foc suau uns 15-20 minuts. Preparem una picada amb les galetes, ametlles torrades, julivert i els alls que hem reservat (també es pot afegir a la picada el fetge) i quan el conill ja és cuit tirem la picada, ho remenem una mica i ho deixem uns 4-5 minuts més, i a taula.

BON PROFIT!

ACTIUS

Josep M. Forcada i Casanovas (metge)

Amb ironia, però amb energia, en parlar-li del tema de la vellesa, una persona de vuitanta anys em recriminava: «Jo no sóc vella i el meu marit tampoc». Responia al comú rebuig de la paraula «vell». Per això hem trobat tantes metàfores com imaginació tenim: tercera o quarta edat, ancianitat, gent gran... Tant se val. Duem el llast de no acceptar plenament els anys amb les consegüents xacres i fem tot el que podem per dissimular que ens apropem al moment de la mort, és a dir, d'anar-nos-en d'aquest món. D'altra banda, no volem ser vells perquè no ens arrassin la dignitat, que és el resultat de poder seguir mantenint les formes familiars o socials, encara que legalment et vagin encarrilant cap a un fons de sac –no tenir treball remunerat, encara que tinguis una jubilació, si és que la pots tenir–, encara que t'impedeixin fer coses si et fallen òrgans com el de la vista o de l'oïda, o no tens l'agilitat suficient, i llavors es fa un elenc de coses que pots arribar a fer o que et deixen fer. D'això darrer em resisteixo a dir-ne envelliment actiu. Almenys no és del tot això. Per a mi és actiu quan l'actitud personal d'emprendre la vida fa que siguis capaç de posar-hi tot el teu ésser. No esmorteïxes la teva existència, ni et refugies en actituds residuals, és a dir, encara que no pugui fer el que feia, faré això altre. Malauradament, quan es perd la llibertat queda bloquejada la possibilitat de ser actius. Fem un parèntesi abans de continuar. Hi ha circumstàncies pròpies de la salut que tergiversen les capacitats intel·lectuals i físiques que limiten l'activitat. N'hi ha a totes les edats, però també n'hi ha moltes que sorgeixen a partir d'uns anys i s'accentuen amb el temps. Però, dintre les possibilitats, amb suport mèdic, amb ajuts especialitzats, s'ha d'aconseguir al màxim la dignificació de l'activitat de les persones. Repeteixo, a qualsevol edat, encara que hi incideixi la malaltia, els accidents o altres adversitats anomenades invalidants. Amb l'autonomia física i psíquica no s'hi pot jugar. Sí que s'ha de donar suport, promoure i ajudar a treure'n partit. Això distingeix una societat que té cura dels seus ciutadans, que hi està atenta i se'n preocupa, perquè els sap cuidar amb els millors recursos. Hi ha països i cultures que resolen aquests casos arraconant els ciutadans. És una mala política oblidar-se de la dignitat dels febles. Tanco el parèntesi.

Conscients del propi present

Actius, però conscients del present que vius. La persona que està a l'atur pot estar activa o pot estar passiva. La passivitat és una «malaltia» de l'ésser, que fa de la vida un patir, és a dir, ets pacient de la

teva dissort. És tan greu aquesta «malaltia» que t'invalida per a mirar al teu voltant. Només ets capaç de mirar-te a tu mateix i que els altres et mirin amb una estranya compassió, és a dir, reconeixent les teves febleses, però provocant un distanciament estrany.

Actiu no s'ha d'entendre com aquell que és un belluguet extemporani que molesta arreu on va, per la senzilla raó de no saber estar al seu lloc. Una de les frases que s'atribueixen a Azorín –vés a saber si és d'ell o no– és aquesta: «És vell aquell qui no té curiositat». Això té relació amb el terme actiu. La sana curiositat, que no és la tafaneria, et porta a mirar el teu entorn i especialment endavant. És a dir, a sortir d'un mateix per veure on ets, amb qui estàs, què fas i què fan els altres. El tafaner és obsessiu i interfereix, sovint, fent mal. Curiositat per a indagar avenços de tota mena, per a gaudir-ne, per a implicar-te, per a integrar-te en projectes. L'única condició perquè les activitats en què t'impliquis reïxin és que aquesta curiositat et faci sentir solidari amb allò que t'atreu.

A molts els sembla que l'activitat voluntària és gastar les sobres del seu temps, però no és així. Estar actius gaudint de la teva capacitat de posar en acte tot allò que podria restar en el món de les idees o dels somnis. L'actor actua i fa present un fet que pot ser un somni o una realitat. Però amb la seva capacitat de recreació apropa aquest fet a l'espectador i el fa viure en un present que l'atrau i el commou. L'actualitat és atractiva o s'ha de fer atractiva i possibilista.

El pensador José L. Aranguren, en unes Jornades que celebrà l'Àmbit d'Investigació i Difusió Maria Corral sobre «L'ancianitat, nova etapa creadora», parlava de la vida com un continuum. Ell, que va treballar incansablement, va haver de deixar una càtedra d'Ètica estable i ben remunerada a la Universitat de Madrid. Va haver d'aixecar el vol a diverses universitats americanes, entre altres a Berkeley, en un exili intel·lectual, però no va deixar mai de sentir en la seva vida que hi havia un fil conductor que no es trencava. La coherència de l'ahir, lligat a l'avui i al demà, enforteix les teves possibilitats de ser el que ets sense por ni nostàlgies. Aquestes són «dues malalties de l'ésser».

Pors

Por de ser qui ets. És que abans eres un altre? Tens por que et coneguin ara, potser més limitat i amb més xacres? Por que notin algunes febleses que abans dissimulaves? Por del fracàs? Et creus que sempre has de ser guanyador? Por de no endevinar el teu paper de futur? No serveixen els pronòstics

que un es fa com si es tractés d'un endevinaire. Por de ser malentès? Por de quedar-te sol davant d'un projecte? Tot emprenedor coneix aquestes preguntes i moltes respostes més. Això val per a qualsevol edat. Hi intervé també un factor fonamental: la mandra. En molts moments és necessària. Qui no n'ha tingut? L'interessant de la mandra, com el beure o el fumar, és no ser-ne esclau. Espolsar-se la mandra, permeteu-me que la qualifiqui d'«intel·lectual», que és aquella que justifica l'acció de no fer res, la que reprimeix els sentiments, la que anul·la la intel·ligència i estabornix la voluntat, i que no té res a veure amb la mandra que és conseqüència d'haver anat a dormir tard.

Nostàlgies

Pel que fa a la nostàlgia del passat, és a dir, voler reviure el que vas passar o dius que vas viure, normalment molt ensucrat, et fa desfigurar el que foren realment les coses i com van ser, les fas malbé en el teu pensament i te n'arribes a creure una nova versió. Unes coses que no existien, no existeixen ni existiran, precisament perquè les circumstàncies d'avui són diferents i cada dia ho seran més. Aquesta diguem-ne també «malaltia de l'ésser» de creure't coses que avui ja no són i vols que siguin, forcen la teva realitat existencial. Encara que segurament podien ser bones, avui ja no serveixen. Els actius,

adaptats a la realitat, no perden el temps ni s'entesten a pentinar perruques blanques de tirabuixons ni volen anar pel carrer amb carruatges de cavalls.

Actius fins al final

Actius, perquè després de contemplar, pensar, pregar en un temps de pau interior es pot fer tot el fonamental, però amb sentit, amb contingut; el superflu o l'accidental cau com la fulla d'un arbre sec. És un deure no deixar que la vida s'assequi pel pas dels anys. Quan això passi, perquè no som eterns, se'ns apagaran les forces, llavors segurament passarem a l'estadi de la malaltia, tal com ressenyava en el «parèntesi». Tampoc no cal que tinguem por. Segur que molts tindran cura de nosaltres. Almenys que ens quedin forces per agrair-los el que facin per nosaltres. Hem d'entendre que l'espelma –la vida– a vegades s'apaga d'una lleu bufada, altres costa més, però això és llei de vida, encara que a molts els sigui difícil d'acceptar. Si queda un petit alè de seny i de tocar de peus a terra, també s'ha de poder dir: benvinguda mort, sé que hi ets, no et tinc por, almenys, perquè tinc curiositat d'arribar-hi i ben segur que hi trobaré el que havia esperat des d'allò que penso i crec.

Barcelona, febrer 2012
Àmbit Maria Corral

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

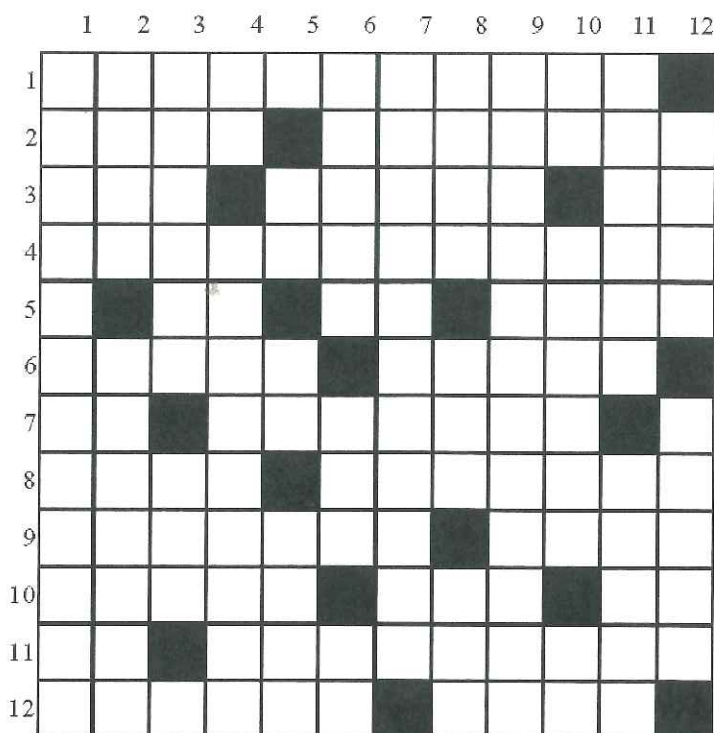
Solució pàgina 27

HORIZONTALS

1. Acció d'assimilar. 2. Certa marca d'automòbils. Al revés, alcalinitzar. 3. Servei Únic Lateral. Al revés, Ídol, fetitxe. Xifres romanes. 4. Apuntalaren, posaren puntals. 5. Punt eròtic. Acabament d'infinitiu. Pronom de segona persona. Repetit, potser si, potser no. 6. Al revés, mosquit no acabat de fer. Penats després del perdó. 7. Segona nota. Tenir el domini. La primera. 8. Capital del lemen. Amuntegats, apilonats. 9. Pertorbats, bojos. Semblant a l'or. 10. Al revés, ala sense plomes. Nau esportiva. Contracció. 11. Divinitat egípcia. Capital de Madagascar. 12. Bosc d'alocs. Més que ferro.

VERTICALS

1. Companyia d'assegurança. 2. Que són d'ells. Relatiu a la federació. 3. Fer un salt. En lleidatà, nom de consonant. Una rodona. 4. Sufix químic. Al revés, penjat a la paret marca els dies i llunes. 5. Mil. Consonants consecutives. Molibdè. Petita, afectada de nanisme. 6. Al revés, volàtil, vaporós. Opac, apagat. Total Reunit. 7. Operació quirúrgica per treure un càlcul. 8. Al revés, Dolors. Escola Nacional Informal. Onada. 9. Palíndrom d'un català que ataca. 10. Quasi cent. Retreu. Nota musical. 11. Que fan o venen olles. Violar la fidelitat. 12. Al revés, indi del sud d'Amèrica. Allotjo, refugio.

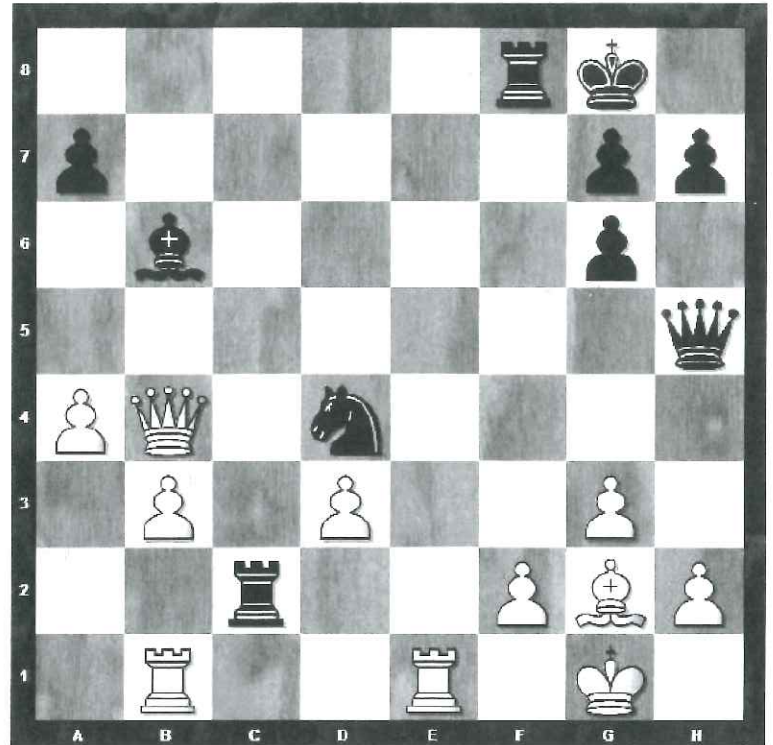
ENTRETENIMENTS

Solucions pàgina 27

PROBLEMA D'ESCACS

Albert Batiste

En aquesta situació les negres estan força ben situades per aconseguir la victòria, tot i que no es poden descuidar en el seu atac ja que no tenen el seu rei ben protegit. Guanyen negres. 2 jugades i l'escac i mat serà inevitable posteriorment.

SOPA DE LLETRES M. A Navarro i Lluís Gil SUDOKU

Busqueu 10 pobles de la comarca de Llitera

O	P	E	R	A	L	T	A	N	U
T	A	L	I	F	E	W	G	O	Ç
A	R	C	T	O	S	I	L	C	N
M	S	A	N	U	I	L	N	I	A
A	T	M	O	P	E	O	S	R	S
R	I	P	A	D	S	I	L	R	S
I	F	E	L	U	N	E	L	O	A
T	G	L	O	F	I	G	E	T	L
O	A	L	B	E	L	D	A	L	A
V	R	I	U	T	A	R	B	E	C

7		8						
		4	8		3	6		
					6	5		
5			1	7				9
2							6	1
								4
	2							1
	8	3						2
			4	9				

HO HEM LLEGIT A...

Segre, dimecres, 29 de febrer de 2012

LLIBRES NOVETAT

ÒSCAR MIRON

Gallart (2n per la dreta) va presentar 'La plana salvatge' ahir a l'IEI.

Felip Gallart recupera l'altra història de la Lleida del segle XIX

[LLEIDA] L'escriptor lleidatà Felip Gallart va presentar ahir a l'IEI el segon volum de *La plana salvatge* (de París Edicions), una crònica en què recupera l'altra història de la Lleida del segle XIX, en aquest cas amb episodis situats entre la segona guer-

ra carlista, el 1846, i els primers regs del canal d'Urgell, el 1862. Històries desconegudes com una execució pública a Lleida d'un bandoler que van presenciar més de 30.000 persones o els miracles d'una santa de Benavarri.

Segre, dilluns 23 d'abril del 2012

AMADO FORROLLA

Acte institucional del consell del Segrià, ahir, a Artesa de Lleida.

Acte institucional

D'altra banda, el Teatre Municipal d'Artesa de Lleida va acollir ahir l'acte institucional del consell comarcal del Segrià. El president, Pau Cabré, va destacar l'aposta d'aquesta institució per una programació cultural estable. L'ajuntament va fer homenatge als alcaldes del període democràtic amb l'entrega d'una placa.

Per la seua part, Puigverd de Lleida es va omplir amb centenars de visitants en l'acte central de la festa de Sant Jordi, que aquest any també va comptar amb un mercat medieval amb una trentena de parades repartides per tot el centre, a més de balls i jocs d'època i l'espectacular representació de la llegenda del cavaller i el drac.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament 973 16 71 62
 Assistent social: dimecres alterns.....973 16 73 15
 Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9h
 Farmàcia.....973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Jaume Armengol.....626869516

V3 Hospital Veterinari:.....639367888
 Metge.....973167291
 Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius
 tot el dia .973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu: 973 16 71 62(Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS

1. ASSIMILACIÓ. 2. SEAT. ALCALIR. 3. SUL. TÒTEM.
 LC. 4. ESTINTOLAREN. 5. G. AR. ET. LERI. 6.
 MARFÚ. REATS. 7. RE. DOMINAR. A. 8. ADEN.
 APILATS. 9. DEMENTS. AURI. 10. ALERÓ. IOT. AL.
 11. RA. ANTANARIO. 12. ALOCAR. ACER.
 VERTICALS

1. ASSEGURADORA. 2. SEUS. FEDERAL. 3.
 SALTAR. EME. O. 4. IT. CALENDARI. 5. M. MN. MO.
 NANA. 6. ETERI. MAT. TR. 7. LITOTRIPSIA. 8. LOLA.
 ENI. ONA. 9. CATALÀ A L'ATAÇ. 10. IC. RETRAU.
 RE. 11. OLLERS. TRAIR. 12. INCA. ASILO

SUDOKU

7	6	8	9	2	5	1	4	3
9	5	4	8	1	3	6	7	2
3	1	2	7	4	6	5	9	8
5	4	6	1	7	8	2	3	9
2	9	7	5	3	4	8	6	1
8	3	1	2	6	9	7	5	4
6	2	9	3	8	7	4	1	5
4	8	3	6	5	1	9	2	7
1	7	5	4	9	2	3	8	6

SOPA DE LLETRES

Valldellou, El Torricó, El Campell, Albelda, Peralta, Sanui, Tamarit, Baells, Calassanç, Alins

ESCACS

1..... ;Cf3+ 2. Axf3(evitant el escac i mat de Dxh2++); Axf2+
 Si 3. Rg2; Axf3 4. Dd2; Dxh5+ 5. Rf1; Txf3+ 6. Df2; Dxf2++ o bé Txf2++
 Si 3. Rh1; Dxf3++
 Si 3. Rf1; Dh3+ 4. Ag2; Ac5+ 5. Df4; Dxg2++

CARNAVAL 2012

PROJECCIÓ A LA LLAR DE JUBILATS

DIA INTERNACIONAL DE LA DONA

SETMANA CULTURAL

IMATGES D'ACTUALITAT

Fotografia: Carles Gausachs

SETMANA CULTURAL

